

Forflag egentlig vilde stille sig mindre gunstigt for Bornholm end Udkastet, men efter hvad jeg hører af den ærede Rigsdagsmand for Skanderborg, saa har Minoriteten tilstøttet, at det skulde være gunstigere end Regjeringens Forflag; det tvivler jeg paa, at det virkelig vil blive, og navnlig tvivler jeg paa, at den Gunst, som paa denne Maade kunde udkomme, hvis det virkelig vilde være en Gunst, var en tilstrækkelig Erstatning for det forøgede Baand paa Samfærdselen, der, som af den ærede Finanzminister oplyst, vil blive fornødent paa Den, hvis der skal finde en saadan mangeaarig Mellemlægning med Bornholm Sted. Jeg troer derfor, at det vil være det Simpleste og det Rigtigste at holde sig til Udkastets Forflag, naagtet Forskjellen jo ikke er meget stor imellem hvad Udkastet har foreslaaet og hvad Minoriteten i Udvalget har foreslaaet; derimod troer jeg, at man ved at følge Udvalgets Majoritetsforflag vilde gaae Bornholm for nær. Jeg vil paa ingen Maade benægte, at man har Ret til at beskaffe Bornholm paa denne Maade, men jeg kan dog paa den anden Side ikke tilbageholde, at jeg virkelig holder for, at man ikke bør overse, at den som en noget fjern beliggende Deel af Landet har en særlig Adkomst til at behandles med megen Staaansel og Billighed, og kun at give den Beløbet for 5 Aar, det troer jeg rigtignok paa ingen Maade vil være nogen skaansom Behandling; saa vilde det være mere consequent slet Intet at give den; jeg veed ikke, hvorledes man er kommen til at foreslaae Anvendelsen af Multiplicatoren 5; i Udkastet er man kommen til det deri opstillede Resultat ved at tage Halvdelen af den almindelige Erstatningstid, men 5 Aar forekommer mig at være en ganske vilkaarlig Størrelse, og man kunde ligesaagodt være kommen til ethvert andet Resultat.

Ordføveren: Da Forhandlingerne over dette Affnit ere rykkede saa langt frem, skal jeg blot indskrænke mig til nogle faa Bemærkninger, navnlig med Hensyn til hvad de ærede Ministre have bemærket om Udvalgets Majoritets Forflag. Jeg troer nemlig, at det vil være overflødigt at standse enten ved det Forflag, som er stillet af den ærede Rigsdagsmand for Hjørring Amts 2det District (R.

Sørensen), eller den Motivering, han har givet deraf, da jeg ikke frygter for, at Forsamlingen skal gaae ind derpaa, forinden der kan påvises en anden Kilde, hvorved der kunde skaffes Finantskassen den fornødne Indtægt. Hvad Bornholm angaaer, da er Hovedspørgsmaalet, som er fremstillet af den ærede Rigsdagsmand for Bornholms 1ste District (Heggelund) aabenbart det, om Bornholm har noget retligt Krav. Denne Paastand er imødegaaet ikke alene i Lovforslagets Motiver, men ogsaa af de ærede Ministre, saa at jeg væsentligt kan slutte mig dertil; men jeg skal dog bemærke, at, naar den ærede Rigsdagsmand antager, at Bornholm ved hvad det gjorde i det 17de Aarhundrede, havde fortjent eller erhvervet sig en Adkomst til de saakaldte Privilegier, saa vil jeg aldeles ikke miskende det Mod og den Fædrelandsfærlighed, som Bornholm viste ved denne Leilighed, men jeg vil tillade mig at gjøre den ærede Rigsdagsmand opmærksom paa, at den danske Krone ingenlunde alene ved Bornholmernes Opoffrelse har erhvervet sig Bornholm tilbage, efterat det var tabt, men den har betalt Sverrig Bornholms fulde Værdi efter Freden til Kjøbenhavn 1660, da den maatte afstaae 8,000 Td. Hartkorn, som den maatte affjøre private Godseiere i Sverrig og overlade til den svenske Regjering, for at kunne faae Lov til at beholde Bornholm; Altsaa har Bornholm ved denne Leilighed vistnok ikke retlig fortjent de saakaldte Friheder eller formeentlige Privilegier, som det har. Et andet Moment, hvortil den ærede Rigsdagsmand støttede sig, var Rescriptet af 2de September 1770, hvor der tilsiges Bornholm Frihed for Folke- og Familieffat, og han sluttede, at, da Folke- og Familieffat i de øvrige Dele af Riget paa Landettraadte istedetfor Consumtionen i Kjøbstæderne, maatte altsaa denne Tilsigelse for Bornholm indeholde et Løfte om Frihed for Brænderiafgiften. I den Henseende er den ærede Rigsdagsmand i en væsentlig Bidsærelse; thi i ældre Tider har Brænderibestættningen i de øvrige Dele af Riget været en Bestættning, som var forskjellig saavel fra Consumtionen i Kjøbstæderne som fra Folke og Familieffat paa Landet, og den var paalagt, førend Folke- og Familieffatten paa Landet blev paa